

Sarai en Hagar

Periodethema: Abram en Izak
Genesis 16

UITLEG VAN DE TEKST

Gods belofte van een eigen kind voor Abram en Sarai (Gen. 15: 4) is nog steeds niet in vervulling gegaan. Ontelbaar zijn de sterren en zo zal hun zaad zijn, maar nog steeds hebben ze niet één kind. Op zeker moment is het geduld van Sarai op en wil zij de zaak zelf oplossen door gebruik te maken van een gewoonte in die dagen. Een onvruchtbare vrouw kon aan haar man haar slavin aanbieden. De kinderen, die uit die verhouding geboren zouden worden, golden dan als kinderen van de vrouw. Sarai stelt dit voor aan Abraham en hij stemt hier mee in. Inmiddels wonen ze dan al tien jaar in Kanaän. Sarai geeft haar Egyptische dienstmaagd aan Abram tot een vrouw. Waarschijnlijk is deze Hagar een geschenk van het Egyptische hof (Gen. 12). Abram heeft gemeenschap met Hagar en zij wordt zwanger. Wanneer Hagar dit bemerkt, gaat deze slavin zich verheffen boven 'haar vrouw'. Sarai accepteert deze verachting niet. Ze beklagt zich bij Abram en geeft hem de schuld: 'mijn ongelijk is op u' (vers 5). Hij bemerkt de verachting door Hagar wel, maar bestraft haar niet, daarom haalt Sarai de Naam van de Heere er zelfs bij: 'de HEERE rechte tussen mij en tussen u', terwijl ze uiteindelijk zelf de oorzaak van dit alles is! Daarop geeft Abram Hagar weer over in de macht van Sarai. Ze mag met haar dienstmaagd doen wat zij goeddunkt. Het gevolg is dat zij Hagar gaat vernederen. Ze wordt opnieuw verlaagd tot de positie van een slavin. Als aanstaande moeder van Abrahams kind pikt Hagar dat niet en vlucht weg. Als Hagar bij een waterfontein in de woestijn op weg naar Sur, een plaats ten noordwesten van de Sinaï, is gekomen, vindt een Engel des HEEREN haar. We moeten hier denken aan een bijzondere openbaring van God.

Onze kanttekenaren vermelden dat Hij het Hoofd der engelen, de Heere Jezus Christus is. Treffend spreekt Hij Hagar aan als 'dienstmaagd van Sarai'. Dat wil ze namelijk niet meer zijn. Ze is gevluht van Sarai. Maar ze moet terug van de Engel en zich weer vernederen onder de handen van Sarai, d.w.z. haar gehoorzamen als een dienstmaagd. Aan het bevel om terug te keren, voegt de Engel haar een rijke belofte toe over haar nageslacht. Uit haar zal een ontelbaar nageslacht voortkomen. Ook zegt Hij dat Hagar een zoon zal krijgen, die ze Ismaël (dat betekent: God hoort) moet noemen, omdat de Heere haar verdrukking heeft aangehoord. Deze zoon zal een woudezel van een mens zijn. Als een wilde ezel zal hij ongebonden, ontembaar en strijdlustig zijn. Hij zal met iedereen in strijd zijn, maar ze zullen hem in hun midden moeten accepteren. Dit zal ook van toepassing zijn op zijn nakomelingen. Ismaël is de stamvader van de Arabieren. In verwondering spreekt Hagar de Naam van God dan uit als de 'God des aanzien'. Ze belijdt dat God in ontferming op haar heeft willen neerzien, terwijl zij niet naar Hem heeft omgezien. De Heere komt haar in de nood ongevraagd toch te hulp! De put waarbij dit allemaal gebeurt, wordt in overeenstemming daarmee genoemd: Lachai-Roi. Wat letterlijk betekent: de levende van mijn zien. De put van de levende God, Die mij ziet. Uit het slot van hoofdstuk 16 kunnen we opmaken dat Hagar is teruggekeerd. Aan Abram (thuis) wordt immers een zoon gebaard, die hij Ismaël noemt. Abraham is dan 86 jaar oud.

TER OVERWEGING

Hoewel het in die dagen vaker voorkwam dat een onvruchtbare vrouw haar slavin aan haar man

aanbod om zo kinderen te krijgen, moeten we dit op Bijbelse gronden afwijzen. Dit is niet in overeenstemming met de scheppingsordening van God. Welk een grote ellende komt er ook niet uit zulke situaties voort. Denk maar aan Gen. 30. Sarai had dit dus nooit mogen voorstellen en Abram had hier nooit op mogen ingaan. Bovendien moeten we het afkeuren, omdat zij hierdoor zelf Gods belofte wilden vervullen. Ze kunnen niet wachten op Gods tijd en gaan zelf maar aan de gang. Ze handelen hier niet in geloof, maar in ongelooft. En alles wat niet uit het geloof is, is zonde. Ook wij kunnen, als we ergens om gebeden hebben of als ons iets beloofd is, maar moeilijk wachten op Gods tijd en menen dan op zeker moment zelf maar aan de gang te gaan. Dat is God voor de voeten lopen.

Een Engel des HEEREN vindt Hagar. Hieruit blijkt dat God de gevluchte en bedroefde Hagar ziet en Zich over haar ontfermt. Hij zoekt het verlorene en het weggedrevene. Terwijl ze denkt dat er niemand meer naar haar omziet - en daar heeft ze het zelf naar gemaakt -, ziet God naar haar om zonder dat ze daarom gevraagd heeft. We kunnen ons soms door eigen schuld eenzaam en verlaten voelen. Wat is het dan een wonder als we mogen ervaren: de Heere ziet me en de Heere weet van m'n omstandigheden af.

Trek vanuit deze geschiedenis maar een lijn naar het komende kerstfeest. Juist als we zeggen dat de Engel des Heeren de Heere Jezus is. God zond deze Engel naar een gevluchte Hagar, opdat zij weer terug zou keren. Zo heeft God eeuwen later Zijn Zoon gezonden, opdat mensen die door eigen schuld het paradijs verlaten hebben, weer kunnen en zullen terugkeren tot Hem om als een dienstknecht en dienstmaagd van Hem tot Zijn eer te leven.

GELOOFSLEER

Dit gedeelte geeft ons een bijzonder inzicht in het hart van God. De HEERE blijkt meer genadig te zijn dan mensen. We zien hier hoe de HEERE het verlorene en verachtte opzoekt en vertroost met rijke beloften. God ziet de nood van de mens en Hij redt! Artikel 17 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis verwoordt het als volgt: 'wij geloven dat onze goede God, door Zijn wonderlijke wijsheid en goedheid, ziende dat zich de mens alzo in den lichamelijken en geestelijken dood geworpen, en geheel ellendig gemaakt had, Zichzelven begeven heeft om hem te zoeken, toen hij al bevende voor Hem vlood en heeft hem getroost, belovende hem Zijn Zoon te geven, Die worden zou uit een vrouw, om den kop der slang te vermorzelen en hem gelukzalig te maken.'